

Селфі з містом

Селфі в Парижі: збірка оповідань. Львів: ВСЛ, 2021. 136 с.

Паризький текст – не новина для українського літературного контексту (збірка О. Ящук-Коде «Париж і Лондон – столиці мого життя», збірка оповідань «Париж такий, як є, і іншого нема» (Євгенія Кононенко, Теодозія Зарівна, Людмила Таран, Леся Воронина, Тетяна Доценко, Олена Ящук-Коде), романи Міли Іванцової «Моя бабуся спала з Саган», Богдана (Боба) Образа «Київ – Париж (У пошуках застиглого часу)», Ірини Власенко «Чужі скарби» у видавництві «Vivat», Ірини Карпи «Добрі новини з Аральського моря»). У 2021 році побачила світ збірка оповідань «Селфі в Парижі», в якій Ірина Славінська, Гаська Шиян, Мар'яна Савка, Олена Чернінька, Ірена Карпа, Галина Вдовиченко, Андрій Шкіль та Лариса Денисенко розповідають про свій Париж і свої взаємини з ним.

Париж туристичний, Париж український, Париж французький, Париж власний. Місто, в якому стається усе – від любови до смерти. Місто, в якому може бути дивно, страшно, комфортно, звичайно, радісно та боляче.

У Ірини Славінської («Не наступайте») персонажка, фланеруючи вулицями та вуличками, роздумує про те, чи є вона своєю у французькій столиці та як маркуються оті «свій» - «чужий»: «Свої місця в інших містах – також ті, що пов'язані з Україною. Я не найбільша знавчиня українського Парижа, проте щоразу із завмиранням серця проходжу повз собор Володимира...»

Гаська Шиян в оповіданні «TOO GOD TO GO» міняє місцями «своїх» та «чужих». Своєю є французенка Наташа, а «чужою» українка Марго, що намагалася заробити на життя сурогатним материнством, яку Наташа бере до себе із немовлям, коли тій нікуди подітися. Перед нами постає не Париж Марго, а те місто, в якому мешкає Наташа з випадковими епізодами у крамницях чи метро, уривками розмов та вражень та пам'яттю про інші речі: «Піднесла до полицки, де стояли всякі штучки, привезені з попередніх місій: Будда, старе фото красивого молодого вірменина, героївська ленточка, китайській кіт з гойдливою лапою, тризуб на шевроні..., купа дрібничок, кожна з яких, очевидно, мала якесь особливе значення. Що цікаво, нічого ніякого французького, жодного натяку».

Про пригоди героїні Мар'яни Савки («З щоденником через Париж») читач дізнається немов випадково, підглянувши до її щоденника, якому вона зізнається, що хоче «Зібрати всіх своїх демонів, завезти їх у Париж, втопити у Сені». І вона там опиняється. Випадково і на довше, ніж сподівалася. Її враження від Парижа нічим не відрізняються від захопливих вражень туристів: Ейфелева вежа, макарони на Монмартрі, Нотр-Дам, набережна Сени. Проте особливість її Парижа – подарунок теплої зустрічі з другом дитинства і віри у зустріч наступну.

Мета перебування персонажок Соні та Марти з оповідання Олени Чернінької («Селфі в Парижі») у Парижі доволі несподівана – зйомки кліпу,

концерт Мадонни і «непереборне бажання відчутти себе бодай на три дні і три ночі трішки парижанками. Знову маємо фланерування туристичними місцями, але вже зі смаком круасанів. І як бонус – впізнавання співачки Марти в аеропорту Парижа незнайомим чоловіком та селфі з нею.

Історія Ірени Карпи «День Валентина» абсолютно інша. Це шматочки історій, з яких сплітається цілісна картина не Парижа, а випадкових перехожих, кожен з яких має свою таємницю. І вони можуть бути доволі моторошними: «А от чого вона поки не знає, так це те, що іншою рукою в кишені я затиснув годинника... Що ж, усьому свій час».

Героїня Катерини Бабкіної («Ми ніколи про це не говоримо»), опинившись на кілька місяців у Парижі, стає майже своєю - компанія французьких знайомих та друзів, невдалий літній роман у Парижі: «Ми так гарно збули перший місяць літа між прийомами гостей, вишуканими вечірками, куди діставали запрошення, та затишними пікніками в міських парках і двориках, коли не падав дощ; ми купували вінтажний одяг і перешивали його разом, і пекли пироги з фруктами, і знайомилися з новими чудесними людьми...» Проте по-справжньому своєю вона буде тоді, коли стане частиною драматичної таємниці, про яку ніхто ніколи не говорить і яка з ними, нею та її друзями, назавжди.

Галина Вдовиченко пропонує нам поринути у Париж Франсуази Саган і показати місто, яке та називала найпрекраснішим містом у світі. «Якби існувала паризька мапа пересувань Саган, її героїв і героїнь, то це була б картина місцевості, густо замальована маршрутами й позначками. Щільна вуаль на обличчі Парижа». Авторка розповідає нам історію написання її першого роману «Здрастуй, смутку», з якого почалася і літературна слава, а також нагадує, що біографія письменника – це не його життя, а його книги.

Хворобою з різним перебігом вважає Париж герой Андрія Шкіля («Місто зі снів: парижність як ознака хвороби»): «В одних це алергія, в інших – залежність. Більшість належить до тих, яким на Парижеві залежить». Він приїздить у Париж на постійне проживання – у «місто омріяної свободи у неволі», поступово стаючи своїм у цьому місті, адже і місто стає йому домом, це відчуття з'являється тоді, «коли показуєш місто приїжджим – і їхні очі підтверджують, що воно твоє».

Пекучим болем стає Париж для героїні оповідання Лариси Денисенко «Я не хотіла бути Богом»: «Так, я вже у Парижі. Я тут не живу, ні. Тут живе мій коханець П'єр. Мій пекучий біль». Невеличка поїздка метро зі спогадами та проживанням аб'юзивних стосунків, сварок та побиття, поїздка зі спостереженням за тими, хто сидить навпроти або поряд. Героїня майже своя тут, у цьому місті, у цьому метро, проте раптом чує про себе: «Ось вона, ця сеньйоріта, зайняла наше французьке сидіння і так само захапує наших французьких чоловіків. З цим щось потрібно робити, Марієт. Треба писати, турбувати мерію, уряд, журналістів. Це типова соціальна проблема». Врешті героїня входить з вагона, щоб знайти невеличку ресторацію, де «сидять і пригощаються тільки свої», в якій вона знову відчує себе

чужою. А Париж «таке велике місто, в ньому так багато людей, так багато різних людей, але так важко знайти свою людину, своє місце, свого Бога, що він можливо, ховається в поезії метрополітену або ж у смаженому каштані, якого зараз хтось їсть».

Селфі загалом не передбачає фіксації місця як такого, воно передбачає фіксацію себе як доказу чи свідчення перебування у певному місці та у певний час. Так і з нашими героями. У них усіх абсолютно різні селфі на фоні того самого міста, проте їхні історії могли би відбутися у будь-якому місці, але відбуваються саме у французькій столиці, адже, як сказала героїня Мар'яни Савки «Париж якось обнулює все...». Банально? Героїня Олени Чернінької переконана і нас намагається переконати, що «кожну банальність можна перетворити на ексклюзив, якщо гориш, любиш, живеш». Так чи так, але кожну з розказаних історій можна сприймати як небанальне селфі, на задньому фоні яких лише зрідка проступають туристичні принади з абсолютно не туристичною метою.